

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 12/2019

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Τμήμα Δ')

Συνεδρίαση της 17^{ης} Ιανουαρίου 2019

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Χρυσαφούλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αικατερίνη Γρηγορίου, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Ευστράτιος Συνοίκης, Παναγιώτης Παππάς, Αθανάσιος Θεοχάρης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Νικόλαος Μουκαζής, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό 2233.6-3/81034/2018/1-11-2018 του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής / Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος / Ελληνικής Ακτοφυλακής / Διεύθυνση Εκπαίδευσης Ναυτικών / Τμήμα Α'.

Ερώτημα: Ερωτάται αν η με αριθμό 2029/2011 απόφαση του Πενταμελούς Στρατοδικείου Αθηνών, με την οποία ο Φ...Γ..., σπουδαστής της Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού (Α.Ε.Ν.) Ασπροπύργου, κηρύσσεται αθώος για το αδίκημα «της λιποταξίας στο εσωτερικό σε ειρηνική περίοδο» δημιουργεί ή όχι νομική υποχρέωση στην εν λόγω Ακαδημία, για την άρση της διαγραφής του από αυτήν και την συνέχιση των σπουδών του, καθόσον στις διατάξεις του ισχύοντος Κανονισμού Σπουδών των ΑΕΝ και ειδικότερα σε αυτές των άρθρων 19 παρ. 9 και 22 παρ. 8, δεν προβλέπεται περίπτωση άρσης απόφασης οριστικής διαγραφής σπουδαστή.

.....

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Στο παραπάνω έγγραφο ερώτημα της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Ο τέως σπουδαστής Φ...Γ... ενεγράφη την 25-10-1991 στην Σχολή Πλοιάρχων της τότε ΑΔΣΕΝ Ασπροπύργου (ήδη Α.Ε.Ν. Ασπροπύργου) και διεγράφη οριστικά από τη δύναμη της Σχολής βάσει της με αριθμό 135/17-2-2000 Ημερήσιας Διαταγής (Η.Δ.Δ.) του Διοικητή της Σχολής, διότι : α) Κατά το Ακαδημαϊκό έτος 1995-1996 δεν επέστρεψε από το Β' θαλάσσιο εκπαιδευτικό ταξίδι και β) παρότι με την Η.Δ.Δ. με αριθμό 45/8-4-1997 του εγκρίθηκε η διακοπή φοίτησης, λόγω στράτευσης, της Β' θαλάσσιας εκπαιδευτικής περιόδου, μετά την λήξη της παραπάνω διακοπής, δηλαδή το Ακαδημαϊκό έτος 1998-1999, ο εν λόγω σπουδαστής δεν επέστρεψε στη Σχολή.

2. Ο ως άνω σπουδαστής, ηλικίας 46 ετών, με την από 18-05-2018 αίτησή του προς την Α.Ε.Ν. Ασπροπύργου, ζήτησε την επανένταξή του στην Σχολή Πλοιάρχων και την συνέχιση των σπουδών του, επικαλούμενος την υπ' αριθμ. 2029/2011 απόφαση του Πενταμελούς Στρατοδικείου Αθηνών, η οποία τον έκρινε αθώο του αδικήματος λιποταξίας στο εσωτερικό σε ειρηνική περίοδο, λόγω αμφιβολιών ως προς τον δόλο της πράξεως, που φέρεται ότι τελέσθηκε στη Σχολή Πληροφοριών, κατά το από 2-12-1997 έως 31-12-2009 χρονικό διάστημα. Ειδικότερα, την εν λόγω δικαστική απόφαση επικαλείται ο αιτών ως στοιχείο το οποίο ακυρώνει κατ' ουσίαν το αίτιο της διαγραφής του από την παραπάνω Σχολή. Συγκεκριμένα ισχυρίζεται ότι για την επιστροφή του στη Σχολή απαιτείτο και το απολυτήριο στρατού, το οποίο δεν είχε καθ' όλο το χρονικό διάστημα από την διαγραφή του μέχρι την έκδοση της αθωωτικής απόφασης του Πενταμελούς Στρατοδικείου Αθηνών, λόγω εκτεταμένης στρατιωτικής υποχρέωσης, εξ αιτίας της οποίας η αρμόδια στρατιωτική υπηρεσία του είχε στερήσει τα ατομικά του έγγραφα (ταυτότητα, διαβατήριο), με αποτέλεσμα τη δικαστική του ομηρία και την έλλειψη δυνατότητας επιστροφής στην ΑΕΝ Ασπροπύργου. Συνεπώς δεν απέιχε αυθαίρετως από την παρακολούθηση των μαθημάτων της Σχολής και συνακόλουθα από την έκδοση της προαναφερόμενης αθωωτικής απόφασης έπαυσε υφιστάμενη και η αιτία διαγραφής του ως σπουδαστή, με αποτέλεσμα την ακύρωση αυτής και την υποχρέωση της Σχολής να τον επανεντάξει προς συνέχιση των σπουδών του.

3. Το 17^ο Συμβούλιο Ακαδημίας Εμπορικού (ΣΑΕΝ) της ΑΕΝ Ασπροπύργου, Ακαδημαϊκού έτους 2017-2018, απέρριψε, κατά πλειοψηφία (ψήφοι οκτώ (8) κατά δύο (2) υπέρ), το αίτημα του προαναφερόμενου τέως σπουδαστή όπως επανενταχθεί στη Σχολή Πλοιάρχων, μετά τη διακοπή της παρακολούθησής της το έτος 1997 και την οριστική του διαγραφή το έτος 2000.

4. Με τις από 1-6-2018 και 25-6-2018 συμπληρωματικές αιτήσεις του ο ως άνω τέως σπουδαστής ζήτησε την ακύρωση από την Α.Ε.Ν. Ασπροπύργου της Η.Δ.Δ. 135/17-2-2000 ισχυριζόμενος αφ' ενός μεν ότι το ηλικιακό όριο των 40 ετών εισαγωγής στη Σχολή, που είχε θεσπισθεί με το άρθρο 1 παρ. α' στοιχ. Α' του π.δ. 260/2001, καταργήθηκε με τη διάταξη του άρθρου 14 του ν. 3816/2010, αφ' ετέρου δε ότι, βάσει των διατάξεων του άρθρου 95 του Συντάγματος και των άρθρων 1 και 5 του ν. 3068/2002, η Σχολή έχει υποχρέωση να αποδεχθεί τη νομική δικαιολόγηση του χρόνου απουσίας, που παρέχει η 2029/2011 απόφαση του Πενταμελούς Στρατοδικείου Αθηνών, και να τον επανεντάξει ώστε να συνεχίσει κανονικά τις σπουδές του.

5. Επί του ανωτέρω αιτήματος ο Διευθυντής της ΑΕΝ Ασπροπύργου/ Σχολή Πλοιάρχων, στο με αριθμό 74/11-7-2018 Φ.Ε.Σ., αναφέρει ότι, λαμβάνοντας υπόψη την αλλαγή στη διδακτέα ύλη και το πρόγραμμα σπουδών των Α.Ε.Ν. με βάση τη νέα Διεθνή Σύμβαση STCN 2010 (MANILA), αλλά και το μεγάλο χρονικό διάστημα που έχει μεσολαβήσει από τη διαγραφή του ως άνω σπουδαστή, θεωρεί ότι σε περίπτωση επανεγγραφής θα πρέπει να ξεκινήσει από την αρχή στο Α' εξάμηνο. Επιπροσθέτως, με το ίδιο ΦΕΣ εκφράζεται η άποψη ότι εμμέσως, πλην σαφώς, από το ανώτατο όριο ηλικίας των 27 ετών, για τους εισαγόμενους σπουδαστές, σύμφωνα με τον Κανονισμό εισαγωγής σπουδαστών στις ΑΕΝ (κοινή υπουργική απόφαση με αριθμό 2231.2-6/41052/2018/1-6-2018 (ΦΕΚ 2047/Β'/6-6-2018), σε συνδυασμό προς τα προβλεπόμενα έξι (6) έτη φοίτησης (άρθρο 19 παρ. 10 του Εσωτερικού Κανονισμού των ΑΕΝ) και τέσσερα (4) έτη για τους τελειόφοιτους, που προβλέπονται ως χρονικό όριο αποφοίτησης (άρθρο 19 παρ. 9 του Κανονισμού Σπουδών των ΑΕΝ), τεκμαίρεται ότι δεν δύναται να έχει την σπουδαστική ιδιότητα στις ΑΕΝ πολίτης ηλικίας άνω των 37 ετών. Με την άποψη δε αυτή συντάσσεται και η ερωτώσα Υπηρεσία, όπως προκύπτει από το έγγραφο του ερωτήματος.

6. Ενόψει των ανωτέρω, το 18^ο ΣΑΕΝ της ΑΕΝ Ασπροπύργου αποφάσισε ομόφωνα την παραπομπή του θέματος στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, για την έκδοση σχετικής γνωμοδότησης.

Νομοθετικό Πλαίσιο

7. Στις διατάξεις των άρθρων 9 και 22 του ν. 2638/1998 «Οργάνωση και λειτουργία της ναυτικής εκπαίδευσης, μισθολογικές ρυθμίσεις για το προσωπικό αυτής και άλλες διατάξεις» (Α' 204) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 9 – Εσωτερικός Κανονισμός

1. Με απόφαση των Υπουργών Εμπορικής Ναυτιλίας και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων εγκρίνεται ο Εσωτερικός Κανονισμός των Α.Ε.Ν., με τον οποίο ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με τη διαδικασία ανάδειξης και σύγκλησης και γενικά λειτουργίας των συλλογικών και ατομικών οργάνων των Α.Ε.Ν.....2.....

Άρθρο 22- Κανονισμός Σπουδών

1. Τα θέματα εισαγωγής των σπουδαστών, σχετικώς με τα προσόντα, την εξέταση σε ειδικά μαθήματα, τη διάκριση κατηγοριών υποψηφίων και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια ρυθμίζονται με απόφαση των Υπουργών Εμπορικής Ναυτιλίας και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων....2.....3. Η φοίτηση είναι υποχρεωτική σε όλα τα μαθήματα. Ειδικότερα τα θέματα φοίτησης, όπως η διάρκεια των διδακτικών εξαμήνων, οι εξεταστικές περίοδοι, οι απαιτούμενες ώρες διδασκαλίας.....η ανανέωση εγγραφής και κάθε σχετικό θέμα ρυθμίζονται από τον Κανονισμό Σπουδών, ο οποίος εγκρίνεται με απόφαση των Υπουργών Εμπορικής Ναυτιλίας και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. 4.....5. α) Ο σπουδαστής υποχρεούται να ανανεώσει την εγγραφή του σύμφωνα με τον Κανονισμό Σπουδών. Σπουδαστής που δεν ανανέωσε την εγγραφή του στο επόμενο ακαδημαϊκό έτος για δύο συνεχή εξάμηνα ή αν έχει απορριφθεί σε δύο διαδοχικά εξάμηνα, διαγράφεται οριστικά από τη Σχολή.....β) Ο σπουδαστής μπορεί να ζητήσει την προσωρινή αναστολή των σπουδών του έως δύο ακαδημαϊκά έτη για σοβαρούς λόγους, όπως στράτευση...».

8. Στις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 3 της με αριθμό 2231.2-6/41052/2018 κοινής απόφασης των Υπουργών Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής «Κύρωση Κανονισμού Εισαγωγής Σπουδαστών / Σπουδαστριών στις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού (Α.Ε.Ν.) για το εκπαιδευτικό έτος 2018 - 2019»

(ΦΕΚ 2047 Β'), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 1 του άρθρου 22 του ν. 2638/1998 (Α' 204), ορίζονται τα εξής:

« Άρθρο 3 – Γενικά προσόντα υποψηφίων

Κάθε υποψήφιος / α πρέπει να συγκεντρώνει τα πιο κάτω προσόντα: 1...,2...,3. Να μην έχει υπερβεί το 27ο έτος της ηλικίας του / της, όριο που θεωρείται ότι συμπληρώνεται κατά την 31^η Δεκεμβρίου του έτους υποβολής της αίτησης (γεννηθέντες από 01-01-1991 και μεταγενέστερα)....»

9. Στις διατάξεις των παραγράφων 9, 10 και 12 του άρθρου 19 και της παραγράφου 8 του άρθρου 22 της με αριθμό Μ. 3615.3/03/00/27-10-2000 κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων – Εμπορικής Ναυτιλίας «Έγκριση Κανονισμού Σπουδών Σχολών Πλοιάρχων και Μηχανικών (Π-Μ) των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (Κ.Σ/ΑΕΝ)» (ΦΕΚ Β' 1393), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης της παραγράφου 3 του άρθρου 22 του ν. 2638/98 (Α' 204), ορίζονται τα εξής:

« Άρθρο 19 – Πρόσδος σπουδαστών

1...,9. Τελειόφοιτος σπουδαστής μπορεί να προσέλθει στις εξεταστικές περιόδους των τριών επομένων ακαδημαϊκών ετών μετά το ακαδημαϊκό έτος που φοίτησε στο ΣΤ' εξάμηνο και σε όσα μαθήματα υστέρησε. 10. Σπουδαστής δικαιούται να φοιτήσει στο ίδιο εξάμηνο μόνο δύο ακαδημαϊκά έτηΗ συνολική διάρκεια φοίτησης στα διδακτικά εξάμηνα δεν μπορεί να υπερβαίνει συνολικά τα έξι (6) ακαδημαϊκά έτη. 11...,12. Σπουδαστής δικαιούται να εκτελέσει κάθε θαλάσσιο εκπαιδευτικό ταξίδι μόνο δύο φορές. Σε περίπτωση κατά την οποία αποτύχει για δεύτερη φορά στην εκτέλεση του ίδιου εκπαιδευτικού ταξιδιού διαγράφεται οριστικά από την σχολή...¹

« Άρθρο 22 – Εκπαιδευτικά ταξίδια

1...,8. Σπουδαστής που δεν επανεκτέλεσε με επιτυχία μέχρι την έναρξη του επόμενου εξαμήνου το θαλάσσιο εκπαιδευτικό ταξίδι διαγράφεται οριστικά από τη σχολή».

10. Στις διατάξεις της με αριθμό Μ. 2115.2/1/92/8-10-1992 απόφασης του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας (ΦΕΚ 715 Β') «Τροποποίηση – συμπλήρωση του Κανονισμού

¹ Η διάταξη της παραγράφου 12 του άρθρου 19 της ανωτέρω κ.υ.α. έχει αντικατασταθεί με την διάταξη της παραγράφου 5 της με αριθμό Μ 3615.3/01/3/23-1-2013 κοινής απόφασης των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού – Ναυτιλίας και Αιγαίου (ΦΕΚ 179 Β'), που ορίζει ότι : « α. Το περιεχόμενο των παρ. 11 και 12 του άρθρου 19 αντικαθίσταται ως ακολούθως: 11...12. Σπουδαστής δικαιούται να εκτελέσει κάθε θαλάσσιο εκπαιδευτικό ταξίδι μόνο τρεις φορές κατά τη διάρκεια τριών διαδοχικών ακαδημαϊκών ετών. Σε περίπτωση κατά την οποία αποτύχει για τρίτη φορά στην εκτέλεση του ίδιου εκπαιδευτικού ταξιδιού διαγράφεται οριστικά από τη σχολή».

Εσωτερικής Υπηρεσίας των Ανωτέρων Δημοσίων Σχολών Εμπορικού Ναυτικού (ΚΕΥ/ΑΔΣΕΝ)», που ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο έκδοσης της επίμαχης ως άνω πράξης διαγραφής, ορίζονται τα εξής:

«ΣΤ. Το άρθρο 28 τροποποιείται όπως παρακάτω :1....Εξαιρετικά σε περίπτωση υποχρεωτικής στράτευσης, δηλαδή όταν ο σπουδαστής στρατεύεται αφού έχει εξαντλήσει όλα τα περιθώρια αναβολής στράτευσης που του παρέχει ο νόμος, δύναται ύστερα από αίτησή του προς τη Σχολή που φοιτά να διακόψει την φοίτησή του και να την συνεχίσει κατά το αμέσως μετά την απόλυσή του από το Στρατό, ακαδημαϊκό έτος προσκομίζοντας και σχετικά δικαιολογητικά...».

11. Στις διατάξεις των άρθρων 44 και 46 του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα, ο οποίος κυρώθηκε με τον α.ν. 2803/1941, ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 44 – Λιποταξία οπλίτου εις το εσωτερικόν.

Θεωρείται ως λιποτάκτης εις το εσωτερικόν: α) πας οπλίτης απών άνευ αδείας του σώματος, ή της υπηρεσίας εις ην ανήκει ... μετά παρέλευσιν εξ ημερών από της βεβαιουμένης απουσίας του ...

Άρθρο 46

1. Οπλίτης, υπαίτιος, λιποταξίας εις το εσωτερικόν εν καιρώ ειρήνης, τιμωρείται με φυλάκισιν τουλάχιστον εξ μηνών...».

12. Στις διατάξεις του άρθρου 52 του ν. 3421/2005 «Στρατολογία των Ελλήνων και άλλες διατάξεις» (Α´ 302) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 52 – Λιποτάκτες

1. Λιποτάκτες κηρύσσονται οι οπλίτες οποιασδήποτε κατηγορίας, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα. 2. Η λιποταξία διακόπτεται: α. Με τη συμπλήρωση του τεσσαρακοστού πέμπτου έτους της Ηλικίας του λιποτάκτη. β. Με την επανεγγραφή του λιποτάκτη στη μονάδα του ή την παρουσίασή του σε φρουραρχείο. γ. Με τη σύλληψή του για λιποταξία. δ. Με την παρουσίαση του λιποτάκτη στην αρμόδια στρατιωτική δικαστική αρχή για την λιποταξία του. 3. Στους Λιποτάκτες επιβάλλονται οι οριζόμενες από το Στρατιωτικό Ποινικό Κώδικα κατά περίπτωση ποινικές κυρώσεις, χρηματικό πρόστιμο, καθώς και οι στερήσεις και απαγορεύσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 53 και 54 του παρόντος νόμου. ...».

13. Στις διατάξεις του άρθρου 95 παρ. 5 του Συντάγματος ορίζονται τα εξής: «Άρθρο 95.1...5. Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης».

14. Στις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3068/2002 « Συμμόρφωση της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις κ.α. διατάξεις» (Α' 274), που εκδόθηκε σε εκτέλεση της διάταξης του άρθρου 95 παρ. 5 του Συντάγματος, ορίζονται τα εξής:

«Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές, κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις και τους όρους που κάθε απόφαση τάσσει...»

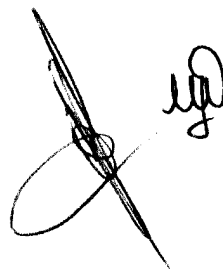
Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

15. Με τις διατάξεις του ν. 2638/1998 ρυθμίζονται τα θέματα της οργάνωσης και λειτουργίας της ναυτικής εκπαίδευσης στη χώρα μας. Συγκεκριμένα με τον ως άνω νόμο ιδρύθηκαν οι Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού (Α.Ε.Ν.), οι οποίες αποτελούν περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και λειτουργούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο νόμο αυτό και στον εσωτερικό Κανονισμό τους. Ειδικότερα, με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 22 του ανωτέρω νόμου, παρέχεται η εξουσιοδότηση, για έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Εμπορικής Ναυτιλίας και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, με την οποία ρυθμίζονται τα θέματα

εισαγωγής των σπουδαστών, τα προσόντα αυτών, η εξέταση σε ειδικά μαθήματα και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια, ενώ με τη διάταξη της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου και νόμου προβλέπεται η θέσπιση Κανονισμού Σπουδών, που εγκρίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εμπορικής Ναυτιλίας και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και ρυθμίζει τα θέματα φοίτησης, όπως η διάρκεια των διδακτικών εξαμήνων, οι εξεταστικές περιόδους, οι ώρες διδασκαλίας, η ανανέωση εγγραφής και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

16. Κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης της παραγράφου 1 του άρθρου 22 του ν. 2638/1998 (Α' 204), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 19 παρ. 4δ του ν. 2819/2000 (Α' 84) και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 9 στοιχ. ε' του ν. 2909/2001 (Α' 90), εκδόθηκε η με αριθμό 2231.2-6/41052/2018 κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, με την οποία κυρώθηκε ο Κανονισμός Εισαγωγής σπουδαστών στις Α.Ε.Ν., για το εκπαιδευτικό έτος 2018-2019. Στην απόφαση αυτή και συγκεκριμένα στο άρθρο 3 προσδιορίζονται τα γενικά προσόντα των υποψηφίων, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνεται και αυτό του ορίου ηλικίας, που προσδιορίζεται στο 27^ο έτος της ηλικίας κάθε υποψηφίου (γεννηθέντες από 1-1-1991 και μεταγενέστερα). Ομοίως, κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 3 του άρθρου 22 του ν. 2638/1998, εκδόθηκε η με αριθμό Μ. 3615.3/03/00/27-10-2000 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων – Εμπορικής Ναυτιλίας, η οποία στη διάταξη της παραγράφου 9 του άρθρου 19 προβλέπει ότι ο τελειόφοιτος σπουδαστής μπορεί να προσέλθει στις εξεταστικές περιόδους των τριών επομένων ακαδημαϊκών ετών μετά το ακαδημαϊκό έτος που φοίτησε και σε αυτήν της παραγράφου 10 ορίζει ότι οι σπουδαστές των Α.Ε.Ν. δικαιούνται να φοιτήσουν στο ίδιο εξάμηνο μόνο δύο ακαδημαϊκά έτη, καθώς και ότι η συνολική διάρκεια φοίτησης στα διδακτικά εξάμηνα δεν μπορεί να υπερβαίνει συνολικά τα έξι (6) ακαδημαϊκά έτη. Από τις διατάξεις αυτές σε συνδυασμό προς τη διάταξη του άρθρου 3 της ως άνω με αριθμό 2231.2-6/41052/2018 κοινής απόφασης των Υπουργών Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής συνάγεται ότι δεν δύναται να έχει την σπουδαστική ιδιότητα στις Α.Ε.Ν. πολίτης ηλικίας άνω των τριάντα επτά (37) ετών.

17. Ωστόσο ο περιορισμός αυτός αφορά μόνο τους σπουδαστές οι οποίοι εισήχθησαν στις Α.Ε.Ν. κατά το εκπαιδευτικό έτος 2018-2019, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 της ως άνω με αριθμό 2231.2-6/41052/2018 κοινής απόφασης των Υπουργών Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, και ως εκ τούτου δεν καταλαμβάνει περιπτώσεις όπως του αιτούντος, ο οποίος εισήχθη στην Α.Ε.Ν. Ασπροπύργου πριν από την έναρξη ισχύος των εν λόγω διατάξεων.

18. Ο Στρατιωτικός Ποινικός Κώδικας (α.ν. 2803/1941), ο οποίος εφαρμόζεται, σε όσους έχουν την ιδιότητα του στρατιωτικού (οπλίτες, αξιωματικοί κ.λπ.), περιέχει ειδικά εγκλήματα, σε σχέση με τον Ποινικό Κώδικα, ένα δε από αυτά είναι και το αδίκημα της λιποταξίας (βλ. άρθρο 44), το οποίο υπάγεται στα εγκλήματα παράλειψης, δηλαδή σε αυτά που τελούνται με αδράνεια, με την έννοια ότι ο στρατιωτικός δεν εμφανίζεται στην Υπηρεσία του. Είναι έγκλημα διαρκές το οποίο είναι τετελεσμένο ευθύς μόλις παρέλθει άπρακτη η τασσόμενη προθεσμία, αλλά συνεχίζει να τελείται μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του έτους που ο δράστης συμπληρώνει το 45^ο έτος της ηλικίας του. Η τέλεση της λιποταξίας συνίσταται δηλαδή όχι μόνο στην παραγωγή αλλά και στην διατήρηση της απουσίας του δράστη, διότι η απουσία αυτή συνιστά χρονικά παρατεινόμενη προσβολή του έννομου αγαθού της εκπλήρωσης της στρατιωτικής υπηρεσίας (Στρατοδικείο Αθηνών 426/1997 ό.π. σε Μαγκάκη, Ποιν. Δίκαιο, 1983, σελ. 138, Ανανιάδη, Ερμηνεία ΣΠΚ, σελ. 68). Η τέλεσή της λήγει μόνο όταν παύει να υφίσταται η δημιουργηθείσα παράνομη κατάσταση, που δημιουργεί η απουσία του στρατιωτικού από τις τάξεις του Στρατού. Η εν λόγω κατάσταση παύει να υφίσταται μόνο όταν συμβεί μία από τις περιοριστικά αναφερόμενες περιπτώσεις στη διάταξη του προϊσχύσαντος άρθρου 17 παρ. 2 και 3 του ν. 1763/1988 και ήδη της ισχύουσας διάταξης της παραγράφου 2 του άρθρου 52 του ν. 3421/2005, δηλαδή: α) με την συμπλήρωση του 45^{ου} έτους της ηλικίας, β) με την παρουσίαση του λιποτάκτη σε στρατιωτική ή αστυνομική αρχή, γ) με την παρουσίαση στις Ένοπλες Δυνάμεις και δ) με την σύλληψη. Αυτό σημαίνει πως για να διακοπεί η λιποταξία πρέπει να τεθεί στην διάθεση των Αρχών ή να παύσει η στρατιωτική του υποχρέωση.

19. Συναφώς προς τα ανωτέρω, όπως έχει γίνει δεκτό (βλ. Διαρκές Στρατοδικείο Αεροπορίας Αθηνών 302/1991), από τις σε συνδυασμό διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 6, 14 παρ. 1 και 18 παρ. 3 του προϊσχύσαντος ν. 1763/1988, ο οποίος καταργήθηκε μεν

με το ν. 3421/2005, αλλ' όμως ήταν εφαρμοστέος κατά τον χρόνο που αποδόθηκε στον αιτούντα η κατηγορία της τέλεσης του αδικήματος της λιποταξίας σε καιρό ειρήνης, σαφώς συνάγεται ότι για να θεωρηθεί ο στρατεύσιμος ως στρατιωτικός, υποκείμενος σε εκπλήρωση στρατιωτικής υπηρεσίας, αρκεί η de facto στρατιωτική ιδιότητα, η οποία κτάται από της ημέρας της κατάταξης και παύει με τη συμπλήρωση του χρόνου στρατιωτικής υποχρέωσης, στον οποίο όμως προστίθεται και ο χρόνος που δεν υπολογίζεται ως στρατιωτική υπηρεσία και ανήκει στις ειδικές καταστάσεις του άρθρου 14 παρ. 1 ν. 1763/1988 (χρόνος άγνοιας ή λιποταξίας κ.λπ).

20. Κατά τη διάταξη του άρθρου 1 του ν. 3068/2002, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 20 του ν. 3301/2004 και με τη παράγραφο 3 του άρθρου 4^Ε του ν. 3388/2005, το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις και τους όρους που κάθε απόφαση τάσσει (ΑΠ 23/2010 (Συμβ), Δ/νη 2011/93).

21. Εξ άλλου, η Διοίκηση, συμμορφούμενη προς το περιεχόμενο ακυρωτικής απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας ή των διοικητικών δικαστηρίων της ουσίας, όπως έχει υποχρέωση, επιβάλλεται όχι μόνο να θεωρήσει ανίσχυρη και μη υφιστάμενη νομικά την διοικητική πράξη που ακυρώθηκε, αλλά και να προβεί με θετικές ενέργειες στην αναμόρφωση των νομικών καταστάσεων που δημιουργήθηκαν εξ αιτίας ή ως συνέπεια της πράξης αυτής. Στα πλαίσια αυτά υποχρεούται να ανακαλέσει ή να τροποποιήσει τις πράξεις που εκδόθηκαν στο μεταξύ ή να εκδώσει άλλες με αναδρομική ισχύ για να αποκαταστήσει τα πράγματα στη θέση στην οποία θα βρίσκονταν εάν από την αρχή δεν είχε εκδοθεί η ακυρωθείσα πράξη. (ΣτΕ 100,2011,957/2010, 1016/2009, 2557/2006, 3191/2005, Ολ. ΝΣΚ 22/206, ΝΣΚ 66/2010).

22. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση ανάκλησης παράνομης διοικητικής πράξης, όπως είναι η πράξη η εκδοθείσα κατά πλάνη περί τα πράγματα, δηλαδή βάσει προφανώς εσφαλμένης αντίληψης, που προκύπτει από αναμφισβήτητα στοιχεία του φακέλου, για

τη συνδρομή των πραγματικών δεδομένων που αποτελούν την προϋπόθεση έκδοσής της (ΣΤΕ 3958/1978, 35550,3554/1988, Επαμ. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, έκδοση ενδέκατη, απρ. 177). Η ανάκληση της παράνομης πράξης ανατρέχει στον χρόνο της έκδοσής της, αποκαθιστά δε τη νομική κατάσταση που υπήρχε πριν από την έκδοση της ανακαλούμενης πράξης (ΣΤΕ 3667/1993, 15/1978). Προϋπόθεση για την ανάκληση είναι να γίνει αυτή εντός ευλόγου χρόνου από την έκδοσή της (ΣΤΕ 598/1987, 380/1988, 41/1996), ο οποίος κρίνεται από το δικαστήριο κατ' εκτίμηση των συνθηκών κάθε περίπτωσης, δεν μπορεί όμως σύμφωνα με τις διατάξεις του α.ν. 261/1968, να είναι λιγότερος από πέντε έτη από την έκδοση της πράξης. Μετά δε την παρέλευση του εύλογου χρόνου, επιτρέπεται η ανάκληση των δυσμενών παράνομων ατομικών διοικητικών πράξεων προς όφελος του διοικουμένου, οποτεδήποτε χωρίς χρονικούς περιορισμούς (Επαμ. Σπηλιωτόπουλος, εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, εκδ. ενδέκατη, παρ. 177, 178).

23. Σύμφωνα με τα παραπάνω, καθόλο το χρονικό διάστημα από 2-12-1997 (ημερομηνία παραγωγής του φερόμενου ως τελεσθέντος από τον αιτούντα αδικήματος της λιποταξίας) μέχρι 31-12-2009 (ημερομηνία κατά την οποία προφανώς έπαυσε να υφίσταται η παράνομη κατάσταση που είχε δημιουργηθεί με την απουσία του αιτούντος από την στρατιωτική μονάδα στην οποία όφειλε να παρουσιασθεί (Σχολή Πληροφοριών), ο αιτών είχε την στρατιωτική ιδιότητα και ως εκ τούτου δεν είχε την δυνατότητα συνέχισης της φοίτησης στην ΑΔΣΕΝ Ασπροπύργου, καθόσον δεν είχαν εκπληρωθεί οι προϋποθέσεις που έτασσε η ισχύουσα τότε με αριθμό Μ.2115.2/1/92/8-10-1992 απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, ήτοι δεν είχε απολυθεί αυτός από τον Στρατό και συνακόλουθα δεν μπορούσε να προσκομίσει τα αναγκαία για την συνέχιση των σπουδών του στην ΑΕΝ Ασπροπύργου δικαιολογητικά (απολυτήριο Στρατού, δελτίο αστυνομικής ταυτότητας κ.λπ). Συνεπώς, κατά τον χρόνο έκδοσης της με αριθμό 135/17-2-2000 Ημερήσιας Διαταγής του Διοικητή της ΑΔΣΕΝ Ασπροπύργου, το κρίσιμο αυτό στοιχείο δεν φαίνεται ότι ελήφθη υπόψη από τον ανωτέρω Διοικητή κατά τη λήψη της δυσμενούς για τον σπουδαστή απόφασης. Η παράλειψη αυτή σε συνδυασμό και με το γεγονός ότι στη συνέχεια ο αιτών, με την 2029/2011 οριστική απόφαση του Πενταμελούς Στρατοδικείου Αθηνών, κηρύχθηκε αθώος λιποταξίας στο εσωτερικό σε ειρηνική περίοδο, λόγω αμφιβολιών ως προς τον δόλο πράξεως που φέρεται ότι τελέστηκε, κατά το χρονικό διάστημα από 2-12-1997 έως 31-12-2009, στη

Σχολή Πληροφοριών, καθιστά την ως άνω απόφαση του Διοικητή της ΑΔΣΕΝ Ασπροπύργου, με την οποία αυτός διεγράφη οριστικά από την δύναμη της Σχολής, με το αιτιολογικό ότι μετά την λήξη της διακοπής λόγω στράτευσης, ήτοι το Ακαδημαϊκό έτος 1998-1999, δεν επέστρεψε στην Σχολή, ως εκδοθείσα κατά πλάνη περί τα πράγματα. Τούτο δε διότι αυτή εκδόθηκε βάσει προφανώς εσφαλμένης αντίληψης για την συνδρομή των πραγματικών δεδομένων που αποτέλεσαν την προϋπόθεση έκδοσής της και ειδικότερα λόγω εσφαλμένης εκτίμησης σχετικά με την συμπλήρωση του χρόνου της στρατιωτικής υποχρέωσης του ως άνω σπουδαστή.

24. Περαιτέρω, κατά τη συζήτηση μεταξύ των μελών του Δ' Τμήματος, διατυπώθηκαν δύο γνώμες:

Κατά την πλειοψηφήσασα γνώμη των Νομικών Συμβούλων του Κράτους Αικατερίνης Γρηγορίου, Γαρυφαλιάς Σκιάνη, Ευστρατίου Συνοίκη, Παναγιώτη Παππά και Αθανασίου Θεοχάρη (ψήφοι πέντε -5), προς την οποία συντάχθηκε και ο εισηγητής Πάρεδρος ΝΣΚ Νικόλαος Μουκαζής (γνώμη χωρίς ψήφο), στην προκειμένη περίπτωση συντρέχει περίπτωση ανάκλησης της με αριθμό 135/17-2-2000 Ημερήσιας Διαταγής του Διοικητή της ΑΔΣΕΝ Ασπροπύργου και αποκατάστασης της νομικής κατάστασης, που υπήρχε πριν από την έκδοσή της, για την οποία το αρμόδιο όργανο της Α.Ε.Ν. Ασπροπύργου έχει διακριτική ευχέρεια (βλ. Επαμεινώνδας Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, έκδοση ενδέκατη, παρ. 179, σελ. 191) και όχι νομική υποχρέωση, η δε υλοποίησή της είναι επιτρεπτή, ενόψει του δυσμενούς χαρακτήρα της ανακαλούμενης πράξης, χωρίς χρονικούς περιορισμούς. Εξάλλου, η τυχόν ανάκληση της πράξης αυτής δεν στερείται αντικείμενου, καθόσον δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 28 της με αριθμό Μ. 2115.2/92/8-10-1992 απόφασης του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, όσον αφορά την υποχρέωση συνέχισης της Σχολής κατά το αμέσως μετά την απόλυση από το Στρατό ακαδημαϊκό έτος και τούτο διότι στην προκειμένη περίπτωση ο ενδιαφερόμενος μετά την διαγραφή του, έπαψε να έχει την ιδιότητα του σπουδαστή.

25. Κατά την μειοψηφήσασα γνώμη δε της Προέδρου του Δ' Τμήματος, Χρυσάφουλας Αυγερινού, του Παναγιώτη Παναγιωτουνάκου Αντιπροέδρων Ν.Σ.Κ. και του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Γεωργίου Κανελλόπουλου (ψήφοι τρεις-3), συνέτρεχε μεν περίπτωση ανάκλησης της ως άνω Διαταγής της Α.Ε.Ν. Ασπροπύργου και

Handwritten signature and initials, possibly reading 'ΜΦ'.

αποκατάστασης της νομικής κατάστασης που υπήρχε πριν από την έκδοσή της, για την οποία (ανάκληση) το αρμόδιο όργανο της Σχολής αυτής είχε διακριτική ευχέρεια και όχι νομική υποχρέωση, ωστόσο, όμως, η υλοποίησή της, στην προκειμένη περίπτωση, κρίνεται ως άνευ αντικειμένου και τούτο διότι, κατ' εφαρμογή της διάταξης της με αριθμό. Μ. 2115.2/92/8-10-1992 απόφασης του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας (Β' 715), ο ενδιαφερόμενος σπουδαστής όφειλε να συνεχίσει την φοίτησή του κατά το αμέσως μετά την απόλυσή του από το Στρατό (έτος 2012) ακαδημαϊκό έτος (2012-2013) προσκομίζοντας και τα σχετικά δικαιολογητικά (απολυτήριο στρατού, δελτίο αστυνομικής ταυτότητας κ.λ.π.), πράγμα το οποίο, ενώ μπορούσε δεν έπραξε.

Απάντηση

26. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Δ' Τμήμα του Ν.Σ.Κ. γνωμοδοτεί, κατά πλειοψηφία, ως εξής: Η με αριθμό 2029/2011 απόφαση του Πενταμελούς Στρατοδικείου Αθηνών δεν δημιουργεί νομική υποχρέωση στην Α.Ε.Ν. Ασπροπύργου, για την άρση της διαγραφής του σπουδαστή Φ..Γ.. απ' αυτήν, αλλ' ανήκει στη διακριτική της ευχέρεια η εν λόγω άρση, λόγω του ότι η με αριθμό 135/17-2-2000 Ημερήσια Διαταγή του Διοικητή της ανωτέρω Σχολής εκδόθηκε κατά πλάνη περί τα πράγματα.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

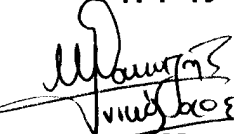
Αθήνα, 30 Ιανουαρίου 2019

Η Πρόεδρος

Χρυσάφουλα Α. Αυγερινού
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Νικόλαος Μουκαζής
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.